

Malmö högskola
Lärande och samhälle
Idrottsvetenskap

Examensarbete
15 högskolepoäng

Pojkars och flickors motivationsfaktorer i ämnet idrott och hälsa i årskurs 5 och 6

Boys and girls motivators in physical education in grades 5 and 6

Jennie Zettersköld

Lärarexamen 210hp
Idrott och fysisk bildning,
Slutseminarium: 2012-11-05

Examinator: Bo Carlsson

Handledare: Tomas Peterson

Sammanfattning

Syftet med denna studie var att genom en kvantitativ metod undersöka vilka som är pojkars respektive flickors i årskurs 5 och 6 motivationsfaktorer i ämnet idrott och hälsa. Frågeställningarna är: vilka är pojkarnas, respektive flickornas motivationsfaktorer, vilket innehåll i ämnet idrott och hälsa motiverar eleverna och om idrott på fritiden påverkar elevernas syn på ämnet? Undersökningen gjordes på en skola i en mindre ort i Skåne. För att tolka resultatet användes en genusteori för att se skillnader mellan pojkar och flickor samt en motivationsteori för att kategorisera elevernas motivationsfaktorer. För att kunna uppnå syftet och frågeställningarna använde jag enkät som metod som besvarades av elever som går i årskurs 5 och 6. Resultatet av studien där 114 elever varav 60 pojkar och 54 flickor deltog visar att den största motivationsfaktorn för både pojkar och flickor till att delta i idrottsundervisningen var att det är roligt, därefter kommer rörelse och sedan kommer betyg och lärande. Betyg är viktigare för pojkarna än för flickorna, medan lärande är viktigare för flickorna än för pojkarna. Pojkarna anser att faktorn roligt är avsevärt viktigare än att de får röra på sig medan flickorna har dessa två faktorer som ungefär lika viktiga. Innehåll som eleverna anser vara roligt och mest motiverande är bollspel för båda könen, träning och motion för pojkarna och gymnastik och redskap för flickorna. De som inte är aktiva på fritiden i någon idrott har mer spridda motivationsfaktorer än de som är aktiva. Synen på ämnet i helhet var väldigt positivt både hos pojkar och hos flickor oavsett om man var fritidsaktiv eller inte.

Nyckelord: Genus, Idrott och Hälsa, motivation, motivationsfaktorer, pojkar och flickor.

Abstract

The purpose of this study was to use a quantitative method to examine which ones are boys and girls in grades 5 and 6 motivators in physical education. The questions are: what are the boys, and girls 'motivational factors, if the content of physical education motivates students and if sports leisure affect students' views on the physical education? The study was conducted at a school in a small community in southern Sweden. To interpret the results, a gender theory were used to see the differences between boys and girls as well as a motivation theory were used to categorize students' motivation factors. In order to achieve the purpose and issues, I used a survey method that was answered by students in grades 5 and 6. The results of the study where 114 students including 60 boys and 54 girls participated, showed that the greatest motivating factor for both boys and girls to participate in physical education was that it is fun, then comes moving and then comes grades and learning. Grades are more important for boys than for girls, while learning is more important for girls than for boys. The boys believe that the fun factor is much more important than that they think of moving, while the girls, thinks that these two factors has equal importance. The content that students consider to be the most fun and motivating is the ballgames for both sexes, training and exercise for boys and gymnastics for the girls. Those who are not active in their leisure time in any sport, has more scattered motivators than those who are active. The view of the subject as a whole was very positive both by boys and girls whether they were active in their leisure time or not.

Keywords: Boys and girls, gender, motivation, Physical Education,

Förord

Att skriva detta examensarbete har gett mig givande kunskap om elevernas syn på ämnet i stort, samt på deras syn på innehållet i ämnet som jag kan ta med mig ut som blivande idrottslärare.

Jag vill tacka min familj och sambo för att ha stöttat mig under hela min utbildning och särskilt under arbetet med examensarbetet. Jag vill dessutom tacka alla de elever som har varit med och svarat på enkäten som gjort att jag kunnat genomföra denna undersökning.

2012-10-29

Innehållsförteckning

1. Inledning	9
1.1 Bakgrund	9
1.2 Syfte	10
1.3 Frågeställningar	10
2. Litteraturgenomgång	11
2.1 Historiskt perspektiv på ämnet idrott och hälsa	11
2.2 Pojkars och flickors syn på idrottsämnet	12
2.3 Motivation och idrott	14
2.4 Elevers syn på sig själva	15
3. Teori	17
3.1 Val av teorier	17
3.1.1 Genusteori	17
3.1.2 Self-determination theory.....	18
3.1.3 Vallerands hierarkiska modell.....	19
3.2 Användning av teorierna	20
4. Metod	21
4.1 Enkätens utformning	21
4.2 Urval	22
4.3 Validitet och reliabilitet	22
4.4 Etiska aspekter	23
4.5 Genomförande	23
4.6 Analys av datainsamling	24
4.7 Metoddiskussion	24
5. Resultat	27
5.1 Inledning	27
5.2 Elevernas syn på ämnet idrott och hälsa	27
5.3 Pojkar och flickors motivationsfaktorer	28
5.4 Innehållet på idrottslektionerna	31
5.4.1 Vilka aktiviteter förekommer på lektionerna	32
5.5 Idrottsutövning på fritiden och motivation i skolan	33
5.6 Elever som inte alltid är motiverade	34
5.7 Vem motiverar eleverna?	35
6. Diskussion	37
6.1 Genomgång av resultatet	37
6.2 Analys	37
6.2.1 Pojkar och flickors motivationsfaktorer	38
6.2.2 Innehåll på idrottslektionen	40
6.2.3 Idrott på fritiden och idrott i skolan	41
6.2.4 Vem motiverar eleverna?	43
6.2.5 När är eleverna inte motiverade	43
6.3 Avslutande diskussion	44
7. Slutsats	45
8. Referenser	47
Bilaga	

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Garn, Cothran & Jenkins (2011) menar i sin artikel att de yngre tonåren är en tidsperiod då intresse och engagemang för idrott och hälsa och fysisk aktivitet ofta kan minska. Ointresset gäller absolut inte alla elever, men hur ska man göra för att fånga de elever som hamnar i dessa tankar till att skapa ett intresse och att vara fysiskt aktiva hela livet? Redelius (2004) menar att om eleverna inte har ett naturligt intresse för fysisk aktivitet, genom påtryckningar från kompisar, föräldrar eller liknande är skolan den enda platsen i elevernas liv där de får utöva fysisk aktivitet. Just därför är det så viktigt att försöka fånga alla elevers intresse med en varierad undervisning och att läraren är intresserad av vad som motiverar eleverna. I kursplanen (Skolverket, 2011) för idrott och hälsa står det att ämnet skall bidra till att ge ett livslångt intresse för att eleverna skall vara fysiskt aktiva hela livet och därför är det viktigt att eleverna är motiverade till att delta i ämnet, för att förstå varför det är viktigt att vara fysisk aktiv. En jämställd undervisning är något som står med i läroplanen för grundskolan. I den nämns också att alla elever skall utvecklas på sina egna villkor och erfarenheter och att undervisningen då skall anpassas efter detta.

Det är i de yngre tonåren som de elever jag undersökt snart befinner sig i och det är därför som jag valt att ta reda på hur dessa elever ser på idrott och hälsa ur ett genus- och motivationsperspektiv. Under utbildningen har vi diskuterat en del idrottspsykologi och det har väckt mitt intresse för motivation. Frågor varför vissa elever anser att idrott och hälsa är det bästa som finns och alltid är med på lektionerna med glädje och varför en del elever inte anser detta. Detta har jag lagt märke till under den verksamhetsförlagda tiden under utbildningen. Vissa aktiviteter tilltalar en del elever medan andra tilltalar andra. Jag har också lagt märke till att det är skillnader på hur flickor och pojkar uppträder på lektioner och det är det som har lett mig in på spåret som handlar om genus. Eftersom min inriktning inom utbildningen gör att jag kommer att jobba med barn i denna ålder anser jag det vara viktigt för mig att veta vad det är som motiverar eleverna i ämnet. Detta för att kunna genomföra en så bra undervisning som möjligt.

Enligt Svenska Akademiens ordbok (2010) betyder ordet motivation en sammanfattning av de motiv som bestämmer en viljeakt. Den i föreställningar, känslor och den bestående orsaken till en viss reaktion. Tre former av motivation är inre motivation, som kännetecknar glädje och tillfredsställelse, yttre motivation som kännetecknas av exempelvis andras påtryckningar och amotivation som kännetecknas av känslan av otillräcklighet (Ryan och Deci, 2002). Ekberg & Erberth (2000) beskriver motivation som någonting som förutsätter autonomi och kompetens och att känna sig kompetent är en viktig del för oss människor. Att sträva efter den sanna inre motivationen är någonting som lärare ska få eleverna att göra. Den sanna inre motivationen innebär att de går till idrottslektionerna för att de känner glädje och intresse istället för känslan att de måste eller för att någon annan säger det.

Hirdman (2001) beskriver begreppet genus som innehållande av olika begrepp. De första begreppen är manlighet och kvinnlighet som är kopplade till vilket kön en person har. De andra begreppen är feminint och maskulint som är kopplade till hur man socialt använder skillnaderna. Det kan till exempel vara språket, vilka kläder som bärs, vilken idrott en person går på eller vilka intressen personen har. Detta kallas i särhållandets logik att pojkar har ett önskvärt beteende och flickor har ett önskvärt beteende. I samhället beskriver Hirdman (2001) att det finns ett genuskontrakt som innebär att kvinnorna och männen får tilldelat sig olika platser, sysslor och egenskaper.

1.2 Syfte

Syftet med undersökningen är att med hjälp av en motivationsteori se vilka som är flickors respektive pojkars i årskurs 5 och 6 motivationsfaktorer i ämnet idrott och hälsa och med hjälp av en genusteori få svar på om och varför det finns eventuella skillnader mellan könen.

1.3 Frågeställningar

För att kunna uppnå syftet har jag valt följande frågeställningar:

- Vilka är pojkarnas motivationsfaktorer?
- Vilka är flickornas motivationsfaktorer?
- Vilket innehåll på lektionerna i idrott och hälsa motiverar eleverna?
- Har idrottsaktiviteter på fritiden någon påverkan på elevernas syn på ämnet?

2. Litteraturgenomgång

2.1 Historiskt perspektiv på ämnet idrott och hälsa

Nilsson Gangneben (1998) har gjort en historisk tillbakablick på hur kvinnogymnastiken har kommit in på en manlig arena. Per Henrik Ling kallas för den svenska gymnastikens fader och hans form av gymnastik var viktig långt in på 1900-talet. Rörelserna skulle ha en bestämd effekt på en specifik kroppsdel och de skulle vara precisa. I början var denna form av gymnastik endast avsedd för pojkar, men från år 1842 skulle det även gälla flickor. Det var sedan sonen Hjalmar Ling som förde vidare denna form av gymnastik och som också ansåg att flickor och kvinnor skulle utföra gymnastik. Olofsson (2005) skriver i sin artikel om hur det var förr på idrottslektionerna då eleverna skulle vara uppdelade i flickgrupper och pojkgrupper och att de hade olika undervisningsmål och skulle undervisas av en person med samma kön som de själva, formades eleverna till dessa karaktärer. Larsson (1998) nämner att idrott i alla tider har lockat kvinnor och män, men den har varit utformad för män eftersom tävlingsidrotten har varit fokuserad på styrka, snabbhet och uthållighet som är de flesta mäns starka sidor. Den form av kvinno-idrott som har varit mer accepterad förr i samhället är estetiska idrotter som framhäver kropparna till exempel dans och gymnastik. Detta är något som har format normen i dagens samhälle också.

När grundskolan bildades 1962 hette ämnet gymnastik. Då skulle eleverna från årskurs 5 ha idrott i skilda grupper och pojkarnas undervisning skulle fokuseras på styrka, uthållighet och stil och för flickorna skulle det vara fokus på estetik. Larsson, Fagrell och Redelius (2005) nämner att när den nya läroplanen Lgr 80 kom och ämnet bytte namn till idrott bestämdes det att skolan skulle bli mer jämställd och därför bestämdes det att flickor och pojkar skulle ha samundervisning för att lära sig mer om varandra. Det betonades då att flickorna skulle göra mer av de aktiviteter som pojkarna gjorde, men inte tvärtom. Trots detta finns det fortfarande skolor där pojkar och flickor har idrott och hälsa var för sig till största del på högstadiet.

Carli (2004) har skrivit en avhandling som handlar om betyg hos pojkar och flickor efter att skolorna började med att pojkar och flickor hade idrott tillsammans och det visade sig i den undersökningen att flickornas betyg i ämnet sänktes i förhållande till hur det hade sett ut tidigare. Detta visade sig också i SOU (2009:64) där idrott och hälsa är det enda ämne i

grundskolan där pojkarna har högre betyg i årskurs 9 än flickorna. Detta präglas bland annat av lärarnas syn på genus, att det ligger i grunden att pojkar skall vara bättre på idrott än flickor. Eftersom höstterminen 2012 är den första termin där även elever i årskurs 6 skall få betyg finns det ingen tidigare forskning på elever i den åldern. När nästa läroplan (Lpo 94) kom skulle eleverna även förstå varför de skall vara fysiskt aktiva och inte endast vara aktiva. Det betonades också att läraren skulle ta i beaktande pojkar och flickors olika förutsättningar. Detta har utvecklats ännu mer när den nya läroplanen Lgr 11 (Skolverket, 2011) togs i bruk och nu skall eleverna dessutom ha betyg redan i årskurs 6.

2.2 Pojkars och flickors syn på idrottsämnet

Larsson (2004) har i sin undersökning en koppling till genus, där eleverna i årskurs 5 får svara på frågor om samundervisning på lektionerna. Det framkommer vilka idrottsaktiviteter som anses vara mest för pojkar eller för flickor. Idrotter som ofta förekommer på lektionerna och som anses vara maskulina är fotboll och innebandy medan dans av pojkarna uppfattas som mest feminint och att det är det som flickor tycker är roligast. Detta var däremot inte vad flickorna hade svarat på vad de tyckte var roligast på idrottslektionerna där de till största del ansåg samma saker som pojkarna var de roligaste. Dans var dock i större utsträckning mer positivt hos flickorna än hos pojkarna. Denna forskning kan kopplas vidare till Lee m.fl.(1999) där de gjorde en undersökning om genuskillnader i barnens kompetens och motivation i idrott och hälsa. I denna undersökning var de största idrotterna som ifrågasattes som manligt och kvinnligt basket respektive dans. Pojkarna var mer intresserade av sport än flickor och det visade sig att flertalet ansåg dans som flickigt och för feminint för pojkar att utföra. I diskussionen tas det upp att det är genom läraren som normen för genus sätts i skolan och att tidigt ha varierande och flertalet olika aktiviteter för att motivera alla elever. En syn som denna kan medföra att det redan från början hos eleverna sätts en norm på vad som är flickaktigt respektive pojkaktigt.

Redelius (2004) menar att flickorna till stor del inte känner sig lika duktiga som pojkar på idrottslektionerna. Misslyckanden är i detta ämne mer tydligt än i andra ämnen eftersom de flesta kan se om man misslyckas med till exempel en övning. Detta gör att de elever som är ängsliga i sig själva kan bli ännu mer ängsliga om man dessutom då tänker på att andra kan se om man gör ett misstag. Denna känsla kan gälla båda könen. De elever som vinner i ämnet

idrott och hälsa är de som är idrottsaktiva utanför skolan. Dessa elever känner självförtroende och vet att de klarar av att prestera det som behövs, de får beröm av läraren och så vidare detta trots att det inte endast är ett prestationsämne. De som anser att ämnet är dåligt är främst de elever som inte är idrottsaktiva utanför skolan och som därför behöver detta ämne allra mest. Dessa är mer passiva och känner ofta att de inte klarar av saker, som kan jämföras med amotivation och en del yttre motivation där eleverna är med på idrottslektionerna för att de måste och inte för att de innerst inne känner att de vill (Vallerand & Ratelle, 2002).

Imsen (2005) tar upp genusperspektiv i ämnet idrott och hälsa och kopplar det till hur idrott och genus har sett ut tidigare. Idrott är en mansnorm och den är ofta tävlingsinriktad och man måste vara motiverad för att lyckas och för att prestera. Detta ansågs förr inte som kvinnligt. I föreningsidrott har det dock blivit mycket vanligare att flickorna utövar det som anses som ”pojkidrotter” till exempel fotboll men inte så mycket tvärtom, att pojkar utövar det som anses som ”flickidrotter” som till exempel dans och gymnastik. Fagrell (2000) har gjort en studie på barn i sjuårsåldern och hur dessa ser på genus. De fick frågan vilka idrotter det motsatta könet ville ägna sig åt och det som blev det vanligaste svaret från pojkarna, var att flickorna skulle ägna sig åt balett, konståkning och ridning, alltså det som kan ses som estetiska idrotter. Det vanligaste svaret från flickorna var att pojkarna ville ägna sig åt fotboll, ishockey och tyngdlyftning, vilka som kan ses som styrke- och uthållighetsidrotter. Denna syn följer antagligen med in i skolan på idrottslektionerna och nästa fråga är då vad som motiverar eleverna till att vara aktiva på lektionerna. Är det aktiviteterna i sig eller är det andra faktorer.

Redelius (2009) menar i sin artikel om genus i idrott och hälsa att det ofta är läraren som är en bidragande faktor till hur eleverna ser på saker och ting. Läraren har en viktig del i hur han/hon talar och uttrycker sig. Menar läraren att tjejer är svagare och får göra enklare saker respektive att pojkar är starkare och får göra svårare saker så är det så eleverna också får en uppfattning om hur det skall vara på idrottslektionerna. Ett exempel på detta är om eleverna skall springa ett lopp och flickor har lägre gräns för att få ett bättre betyg. Ämnet skall inte vara prestationsinriktat men ofta är det ändå det. Det finns pojkar som är bättre på idrott än flickor, men även flickor som är bättre på idrott än pojkar. Innehållet på lektionerna är något som påverkar hur eleverna ser på sina egna förmågor och uppfattning om sig själva.

2.3 Motivation och idrott

Garn, Cothran & Jenkins (2011) menar i sin artikel att de yngre tonåren är en tidsperiod då intresse och engagemang för idrott och hälsa och fysisk aktivitet ofta kan minska. Ointresset gäller absolut inte alla elever, men hur ska man göra för att fånga de elever som hamnar i dessa tankar till att skapa ett intresse och att vara fysiskt aktiva hela livet. Undersökningen handlar om elever på mellanstadiet där de har undersökt vilka faktorer det är som utvecklar ett personligt intresse hos eleverna för idrott och hälsa. Dessutom var en frågeställning om det fanns ett samband mellan lärande i ämnet och intresset för idrott. Resultatet i den undersökningen visar att intresset och motivationen påverkas bland annat av storleken på gruppen och väntetiden på lektionerna. Får eleverna vänta flera minuter på att det skall bli deras tur i någon aktivitet kan det göra så att eleverna tappar intresset för att prestera sitt bästa. Ett annat perspektiv som författarna tar upp är att om en elev känner att denne är bra på någon aktivitet ökar detta också motivationen och intresset för just den aktiviteten. Detta kan jämföras med det Ekberg (2009) menar att det eleverna redan gör på fritiden är också det som görs på lektionerna och därför känner eleverna sig duktiga. Redelius (2004) menar att om eleverna inte har ett naturligt intresse för fysisk aktivitet, genom påtryckningar från kompisar, föräldrar eller liknande är skolan den enda platsen i elevernas liv där de får utöva fysisk aktivitet. Just därför är det så viktigt att försöka fånga alla elevers intresse med en varierad undervisning och att läraren är intresserad av vad som motiverar eleverna. Flickor känner enligt Redelius (2004) i större grad obehag och en viss oro inför ämnet än pojkar trots att ämnet är ett av skolan mest populära. Hon delade in eleverna i grupper där en grupp var de som hade en negativ inställning till ämnet. Dessa elever ansåg att de inte vill ha samundervisning hela tiden. De trodde att deras föräldrar ansåg att ämnet inte var lika viktigt som andra ämnen i skolan. Deras egen tilltro på sig själv till att klara av vissa aktiviteter var låg och det visar sig att de flesta av dessa elever inte är aktiva i någon förening på fritiden.

I en undersökning som Larsson (2004) gjort, svarar 86 % av eleverna som går i årskurs 5 att de alltid är med på idrottslektionerna och tidigare forskning har visat att de flesta eleverna anser att de tycker att ämnet är bland de roligaste i skolan. Men varför är det så roligt egentligen? Där skriver Larsson (2004) att en del elever svarar att de tycker att det är roligt för att man får röra på sig, istället för att bara sitta still på stolen i klassrummet och räkna. Rörelse verkar vara en viktig ingrediens för att det ska vara roligt på idrottslektionerna.

I Lundvalls (2005) studie lyfter ungdomarna som har blivit intervjuade fram de positiva faktorerna som idrott och rörelse kan ge. Att det känns skönt att röra på sig och att det är kul. Alla som blev tillfrågade svarade att de vill vara med på idrottslektionerna och att man får ett bättre självförtroende och att man lär sig vad som är bra för kroppen och olika idrottsaktiviteter.

Isberg (2009) har gjort en intervention på elever i åldern 12 – 16 år där syftet var att se om eleverna fann ett intresse för att vara fysiskt aktiva senare i livet också. Hon delade in 122 elever i tre olika grupper. Grupperna var de som var inaktiva på fritiden, motionärer och föreningsaktiva. Hon provade att använda sig av ett hjälpmedel för att se om det kunde påverka elevernas motivation till att vara aktiva både på idrottslektionerna men framför allt på fritiden. Hjälpmedlet var till största del en träningsdagbok där eleverna fick föra in varje gång de hade gjort en aktivitet och där även läraren fick skriva in feedback. Resultatet i denna studie visar att de flesta av de elever som inte var fysiskt aktiva under undersökningstiden var de som senare i livet fortsatte att vara fysiskt aktiva. De fann alltså en viktig mening med varför man ska vara fysisk aktiv resten av livet. Träningsdagboken visade sig vara en stor motivationsfaktor för eleverna då de själva kunde se hur de hade utvecklats och hur mycket de hade varit aktiva. Det visade sig att läraren är en viktig part för att motivera eleverna till att vara aktiva genom dennes kommentarer i träningsdagboken.

2.4 Elevers syn på sig själva

Redelius (2004) nämner i sin artikel att de elever som inte anser att de är duktiga på idrottslektionerna till största del är de som inte är föreningsaktiva på fritiden. Dessa elever anser sig inte tillräckligt bra för att kunna prestera på lektionerna. SOU (2009:64) har i sin undersökning kommit fram till att en större del pojkar är aktiva på sin fritid för att få en bra kropp, medan flickor till en större del vill vara mer hemma. Eftersom ämnet idrott och hälsa ofta fortfarande uppfattas som ett prestationsinriktat ämne, trots att det enligt kursplanen (Skolverket, 2011) skall vara målinriktat kan det vara svårt för de elever som känner att de ej kan prestera så som de tror att läraren vill eller att klasskamraterna anser att man är dålig.

Enligt en rapport från skolverket (2005) anser de elever som är idrottsaktiva på fritiden att ämnet idrott och hälsa är positivt och att de visar motivation för ämnet. Den grupp som anses vara negativa till ämnet är till stor del de som ej är idrottsaktiva på fritiden och de har ofta lågt

självförtroende och ser negativt på skolan i stort. Undersökningen visar att pojkar ofta har en något mer positiv hållning till att göra sitt bästa på lektionen än vad flickor har. Pojkarna fick till största del vid tillfällena då något skulle visas eller demonstreras vara de som fick göra detta och detta ansåg både pojkar och flickor vara helt acceptabelt. Vid observationer av lektioner vid först bollspel, visade sig att pojkarna tar stor plats och är dominerande, medan de vid aktiviteter som dans blir mer osäkra.

Larsson, Fagrell och Redelius (2005) har gjort en undersökning om genus och idrott och de tar upp en del om elevernas inställning till ämnet. Det visar sig även här att elever i årskurs 5 till största del är positiva till idrott och hälsa. Fler pojkar är positivt inställda till ämnet och fler pojkar ser sig som bra i idrott och hälsa. Trots detta så finns det de pojkar som inte anser sig vara duktiga i ämnet och inte tycker att idrott är roligt. Detsamma gäller flickor, där det är fler flickor än pojkar som inte anser sig vara tillräckligt bra på idrott. De elever som går i årskurs nio i denna undersökning och är positiva till ämnet, både pojkar och flickor utövar till stor del idrottsaktiviteter på sin fritid. Det spelar också roll vilken aktivitet som utförs på lektionerna. Det visar sig att det som både pojkar och flickor helst vill göra är bollspel och sedan racket spel. Det är däremot fler pojkar än flickor som vill göra detta. Det är dock inte så vanligt att flickor vill ha dans och pojkar vill ha bollspel som man lätt kan tro om vi jämför med Fagrells (2000) undersökning om vad eleverna trodde om respektive kön, vad de ville göra.

Enligt utvärderingen av grundskolan (Skolverket, 2005) visar det sig att ämnet idrott och hälsa värderas högt av eleverna, vilket också kan tyda på att ämnet är motiverande för eleverna. Enligt samma utvärdering anser eleverna inte ämnet som ett svårt ämne, däremot att det skulle finnas mer tid till det. Författarna diskuterar att det både enligt lärare och enligt eleverna i ämnet är viktigt att det är roligt och att man får röra på sig. Det som är minst viktigt är att tävla och jämföra sig med varandra. De populära aktiviteterna lekar och bollaktiviteter förekommer ofta för att främja samarbete.

Detta kapitel handlade om vad som skrivits och undersökts tidigare om perspektiven genus och motivation inom ämnet idrott och hälsa. Det finns mycket litteratur som handlar om perspektiven var för sig och om genusperspektiv på elevernas syn på ämnet. Däremot finns det inte så mycket litteratur och forskning om motivationsfaktorer ur ett genusperspektiv som är en intressant aspekt och som detta arbete till stor del kommer att handla om.

3. Teori

3.1 Val av teorier

För att försöka tolka resultatet i undersökningen och få svar på mina frågeställningar har jag valt att använda mig av en del olika teorier. Dels en genusteori som är framtagen av Sandra Harding (1986) som handlar om hur man tänker för att förstå varför flickor svarar på ett sätt och pojkar på ett annat. Jag kommer även att använda mig av Yvonne Hirdmans (2001) genusteori om genussystemet som stöd till Hardings teori. För att kunna sätta in elevernas svar i kategorier på vad som motiverar dem till idrott och hälsa har jag valt att använda Deci och Ryans (2002) Self-determination theory (SDT) som är utvecklad av Vallerand och Ratelle (2002) och är uppdelad i de olika nivåerna inre-, yttre- och a- motivation samt global-, situationell- och kontextuell motivation.

3.1.1 Genusteori

Jag har valt att utgå ifrån Hirdmans (2001) teori om genussystemet och Hardings (1986) genusteori som är uppdelad i tre olika nivåer. Harding (1986) beskriver genus utifrån tre olika nivåer. Nivåerna är strukturellt genus, symboliskt genus och individuellt genus. Den första nivån som är den strukturella utmärker den arbetsfördelning som finns i samhället, vilka normer och föreställningar som finns över lag. Det är bland annat att vissa yrken är dominerade av kvinnor och vissa yrken är dominerade av män. Normen har länge varit att kvinnan är underordnad mannen och omedvetet tänker de flesta att det är så. Samtidigt menar Hirdman (2001) att denna syn finns på gruppnivå och att det finns kvinnor som är högt uppsatta i arbetslivet till exempel. Det är därför viktigt att skilja på individnivå och gruppnivå. Hirdman (2001) nämner också att kvinnligt och manligt ofta är motsatser. Till exempel att pojkar är högljudda och ”bråkiga” på idrottslektionerna medan flickorna är tysta och snälla på lektionerna. Det är också högre status att vara en ”pojkflicka” än att vara en ”flickpojke”. Ett annat exempel på den strukturella nivån i teorin är hur arbetet på till exempel idrottslektionerna är organiserade och uppdelade. Får pojkarna göra svårare saker eftersom de är starkare och flickorna enklare för det generellt är svagare?

Nästa nivå i Hardings (1986) teori är den symboliska nivån som innebär hur genus tar sig i uttryck i exempelvis språket. Orden i sig är könsneutrala, men beroende på hur vi tänker på manligt eller kvinnligt så blir de genusrelaterade. Den symboliska nivån kan även kännetecknas av olika aktiviteter. Ett exempel från idrottsämnet kan vara att dans automatiskt ses som feminint medan fotboll ses som maskulint.

Den tredje nivån är det individuella perspektivet som betyder hur individen ser på genus och sin egen identitet. Detta kan påverkas mycket av de erfarenheter som vi har fått med oss från till exempel föräldrarnas syn och vad barnen har med sig som sina egna erfarenheter och föreställningar, vilken skolgång vi har haft, uppfostran och så vidare. De värderingar som föräldrarna har följer ofta med barnens värderingar också, till exempel vad som är flickidrott och vad som är pojkidrott och vilken aktivitet som man utövar på fritiden.

3.1.2 Self-determination theory

Deci och Ryan (2002) beskriver motivation ur tre perspektiv. Dessa tre perspektiv är inre motivation, yttre motivation och amotivation. Inre motivation kännetecknas av intresse, tillfredsställelse och glädje. Eleverna känner att de försöker prestera för sin egen skull, till exempel att personen utövar en aktivitet på idrottslektionen för att man ser en mening med att kunna denna och en vilja till att lära sig någonting. Yttre motivation i stort kännetecknas av något som sker till exempel genom att andra vill att man ska göra någonting. Några exempel kan vara att ett barn går på en idrott för att föräldrarna tycker det, eller för att du måste göra något, exempelvis gå i skolan. Man får belöning när man klarar av någonting, i skolans värld till exempel beröm av läraren, klasskamrater eller betyg. Det är inte sagt att yttre motivation är något negativt, men den kännetecknas av att det inte endast är inre tillfredsställelse.

Den yttre motivationen delas i sin tur upp i fyra olika delar. Den första delen i yttre motivation kallar Deci och Ryan (2002) för *external regulation* som är den del som är längst ifrån den inre motivationen och som traditionellt kallas för yttre motivation. Den kännetecknas av att man gör någonting endast för att få någon form av belöning eller bekräftelse inte främst för sin egen del, exempelvis genom påtryckningar till att bete sig på ett visst sätt. Nästa form är *introjected regulation* där personen genomför en aktivitet för att slippa oro och skuld känslor, till exempel för att undvika skuld känslor till att inte delta i

idrottsundervisningen. Nästa form är *identified regulation* som handlar om vissa situationer där eleverna kanske inte alltid är intresserade men gör det ändå för de anser att de är duktiga på en aktivitet. Den sista formen som beskrivs är *integrated regulation* som handlar om att en elev till största del är med på idrottslektionerna ur ett större perspektiv. Den är alltså närmst den inre motivationen. Det kan till exempel vara att personen anser att det är viktigt med ett hälsosamt liv och att ämnet idrott och hälsa bidrar till detta.

Den tredje nivån i Self-determination theory kallas för amotivation och det är då man som person inte alls aktiv eller väldigt passiv. Amotivation innebär att personen inte känner något värde av att prestera någonting eller en känsla av att man saknar kompetens för att lyckas. Känner man amotivation är det lätt att ge upp och strunta i att genomföra viktiga saker.

3.1.3 Vallerands hierarkiska modell

Vallerand och Ratelle (2002) har utvecklat denna teori och i sin tur delat upp motivation i en hierarkisk modell som är delad i tre olika stadier, där yttre, inre och amotivation delas in. Det första stadiet i den modellen är det som kallas global motivation. Det innebär hur en person känner sig allmänt i livet om man till största del är motiverad till att leva och lyckas. Den globala motivationen kännetecknas av att vara stabil. Kontextuell motivation som är nästa stadie betyder hur en person är generellt i kontexten exempelvis på idrottslektionen, på fritidsaktiviteten och så vidare. Detta stadie kan också beskrivas som relativt stabilt. Eleverna är till största del antingen motiverade på idrottslektionerna eller inte. Nästa stadie är det som kallas för situationell motivation. Det stadiet innebär hur en person som kanske är amotiverad till största del i vissa situationer, men så händer det någonting som gör att man blir motiverad just i en speciell situation. Detta kan till exempel vara ett specifikt innehåll på idrottslektionerna som blir positivt istället för att vara negativt för personen, eller att en person för det mesta är motiverad till att göra någonting, men just när det är en speciell aktivitet minskar motivationen eller ändrar karaktär. Den situationella motivationen beskrivs av Vallerand och Ratelle (2002) som ganska ostabil, eftersom det kan förändras snabbt fram och tillbaka. Dessa olika stadier kan påverka varandra beroende på vad som händer i livet till exempel.

3.2 Användning av teorierna

Jag har i min analys av empirin använt mig av båda teorierna. Genusteorin har jag använt för att förstå varför flickor har svarat på ett vis och varför pojkar har svarat på ett vis och med hjälp av teorin förstå skillnader. Det är främst det individuella och symboliska perspektivet i genusteorin som jag kommer att utgå ifrån, för att kunna se om det finns några skillnader mellan elevernas svar. För att kunna få svar på mina frågeställningar om motivationsfaktorer har jag använt mig av motivationsteorin med faktorerna *inre* och *yttre* motivation och i den utgå ifrån Vallerands och Ratelles (2002) nivåer *kontextuell* och *situationell*.

När jag har analyserat resultaten har jag delat upp de olika svarsalternativen jag har haft i min enkät i yttre eller inre motivationsfaktorer (se bilaga 1). De faktorer som jag har utgått ifrån vid frågor om elevernas anledningar till att vara med på idrottslektionerna är vid inre motivation det som förknippas med upplevelse och inre tillfredsställelse och de alternativen var ”att det är roligt”, ”för att jag lär mig saker som jag har nytta av senare i livet” och ”för att jag får röra på mig”. De faktorer som jag har utgått ifrån vid yttre motivation är alternativen ”för att jag måste”, ”för att jag ska få bra betyg”, ”för att få en paus från andra skolämnen” och ”för att mina kompisar är med”.

Andra frågor som handlade om inre och yttre motivation var den som handlade om vem/vilka som motiverar eleverna till att vara med på idrottslektionen. Alternativet ”jag själv” har jag kategoriserat som inre motivation och de andra alternativen läraren, kompisar och föräldrar som yttre motivation.

4. Metod

I arbetet har en kvantitativ undersökning valts, då syftet med undersökningen var att ta reda på vad ett stort antal elever anser om ämnet idrott och hälsa. För att kunna göra det har enkäter som metod använts. Trost (2001) menar att enkäter är ett sorts mätinstrument som mäter människors känslor, beteende och åsikter. I undersökningen har gruppenkäter använts som innebär att undersökaren är på plats och delar ut enkäterna till en stor grupp och sedan samlar in dem direkt efteråt (Larsen, 2009). Jag valde att vara på plats hos respondenterna eftersom att om det skulle uppstå några frågor så kunde dessa besvaras direkt på plats och därför få en hög svarsprocent på enkäterna. För att motivera eleverna till att svara fick de information om enkäten innan den delades ut och på enkäten stod även en del information om vad syftet med undersökningen var.

4.1 Enkätens utformning

Enkäten bestod av 15 frågor som handlade om elevernas motivation och inställning till ämnet idrott och hälsa (se bilaga 1). Den bestod av både slutna och öppna frågor. Det innebär att de slutna frågorna i enkäten är utformade med en hög grad av standardisering och de öppna frågorna har en låg grad av strukturering eftersom eleverna själv får välja sitt svar (Patel & Davidsson, 2003). De slutna frågorna var formulerade med fasta svarsalternativ där respondenterna fick fylla i ett eller flera alternativ. De öppna frågorna fanns som ett stöd till de slutna frågorna där respondenterna fick skriva egna tankar som gjorde att svaren blev djupare och det påverkar inte respondenterna på samma sätt som med slutna frågor. Nackdelen med öppna frågor är att de kan vara svåra att analysera eftersom det kan vara så många olika svar. De frågor som hade fasta svarsalternativ hade även ett alternativ där man kunde svara något annat om det inte passade med de alternativ som fanns angivet. Detta menar Larsen (2009) är viktigt ifall de svarsalternativ som finns inte är något som personen anser och då blir det ett bortfall om denne inte svarar på frågan. En nackdel med öppna frågor i en enkät är att de som svarar inte skriver tillräckligt uttömmande svar och att det därför inte tillför undersökningen någonting (Hartman, 2004). Det är viktigt att undvika långa frågor som är svåra att förstå och ledande frågor och därför har korta och tydliga frågor använts. Eftersom eleverna endast är 11-12 år så valde jag att använda enkla frågor som de skulle förstå.

4.2 Urval

I undersökningen har ett så kallat bekvämlighetsurval gjorts (Hartman, 2004) då skolan som använts har valts på grund av kontakter. Skolan ligger i en mindre ort i sydvästra Skåne. Näst intill alla av eleverna är födda i Sverige och har svenskfödda föräldrar. Urvalet av deltagare är elever som går i årskurs 5 och 6 eftersom det var dessa åldrar som är syftet till undersökningen. 114 elever deltog i undersökningen varav 60 pojkar och 54 flickor. Eleverna är uppdelade i fem olika klasser varav tre är årskurs fem och två är årskurs 6. De besvarade enkäten som bestod av 15 frågor som handlade om deras syn på motivation i idrott och hälsa. 100 procent svarade på enkäten och inga elever valde att inte svara. Det var dock ett antal frågor på en del enkäter som inte hade blivit besvarade vilket ledde till en del bortfall på en del frågor, så mycket som 10 % som kan ha påverkat resultatet. De frågor som inte var besvarade fanns på samma sida på frågeformuläret, det kan ha varit så att eleverna helt enkelt missade den sidan, eftersom det inte finns något bortfall på någon annan sida. Frågorna på den sidan var inte annorlunda än de som var på de andra sidorna. Det var ungefär samma svarsalternativ och frågorna var formulerade på ungefär samma sätt som de andra. Det var främst pojkarnas svar som det fanns bortfall på och det kan ha påverkat resultatet på vissa frågor.

4.3 Validitet och reliabilitet

Begreppet validitet betyder enligt Kvale och Brinkmann (2009) att undersökaren mäter det som studien är avsedd att mäta. Det innebär att frågorna i enkäterna bör vara så specifika så att de verkligen besvarar frågeställningarna. Validiteten av studien ses då i resultatet om frågeställningarna är besvarade. Därför är det viktigt att det finns mycket information om tidigare forskning och en teoretisk anknytning i arbetet. Validiteten på undersökningen anses vara hög då litteraturstudier genomfördes innan formulering av frågor och bra information på vad som forskats tidigare och vilka frågor som kunde vara relevanta för frågeställningarna kom fram. Reliabilitet innebär hur trovärdig och tillförlitlig studien är enligt Kvale och Brinkmann (2009). Begreppet innebär att vid upprepade mätningar skall det visa samma resultat. Eftersom det har varit en standardiserad undersökning med många slutna frågor är det en hög reliabilitet på undersökningen, eftersom alla elever har fått samma frågeformulär. Vid undersökningstillfället kunde respondenterna ställa frågor om det uppstod några. Detta

gjorde att respondenterna i stor grad kunde svara på det sätt som var efterfrågat. Eftersom det bara är en skola som har undersökts så kan det dock inte generaliseras över hela samhället. Något som kan ha påverkat resultatet är att det är ett bekvämlighetsurval och att respondenterna möjligen har svarat på vad de tror att undersökaren är ute efter.

4.4 Etiska aspekter

Innan enkäterna delades ut blev skolans rektor kontaktad för att få godkänt för utlämning. När rektorn hade godkänt det fick jag sedan godkänt av de olika klassernas mentorer som också var med vid undersökningen och fick se enkäten. Skolan har redan fått godkänt av föräldrar att eleverna får fylla i enkäter, detta ledde således till att det inte behövdes skickas ut brev till föräldrarna. Frågorna är inte av känslig karaktär och de påverkar heller inte elevernas hälsa som Vetenskapsrådet (2010) skriver är viktigt att tänka på vid undersökningar som innefattar människor. Enligt Vetenskapsrådet (2010) skall alla undersökningar vara frivilliga och det betonades vid genomgång av enkäterna hos eleverna. Enkäterna är anonyma och det är omöjligt att koppla en enkät till en specifik respondent. Eleverna är anonyma och har endast fyllt i vilken årskurs de går i och vilket kön de tillhör för att detta var något som var mycket relevant för undersökningen och som skulle analyseras. Enkätsvaren kommer endast att användas i denna undersökning enligt nyttjandekravet som Vetenskapsrådet (2010) tar upp.

4.5 Genomförande

Vid genomförandet av enkätutlämningen var jag på plats i klassrummen för att förklara för eleverna varför de skulle fylla i enkäten och vad den handlade om. Larsen (2009) menar att om undersökaren är med på plats underlättar detta för förståelsen hos deltagarna då de kan fråga mig direkt på plats om det är något de undrar över. Det uppkom ett antal frågor under tiden och eftersom möjligheten till svar fanns på plats så kunde det förklaras vad som menades direkt för eleverna och svaren blev mer korrekta. Då många elever hade frågor på samma fråga var genomgången extra noggrann vid nästa klass för att undvika missförstånd. Alla eleverna fyllde i enkäten under samma omständigheter som var under en klassrumslektion och fick således tänka hur de anser att det är på idrottslektionerna. Svaren kanske hade blivit annorlunda om de befunnit sig i den miljön som frågorna på enkäten handlade om.

4.6 Analys av datainsamling

Bearbetningen av svaren har gjorts när alla enkäterna var insamlade. Analysen av de slutna frågorna i enkäten har gjorts i statistikprogrammet SPSS (Wahlgren, 2008) där de olika individerna och variablerna har förts in. Svarsalternativen har sedan kodats för att kunna göra en datamatrix. Därefter har olika jämförelser gjorts mellan respondenternas svar och detta kommer att redovisas i resultatkapitlet. Det har gjorts tre olika typer av analyser som Larsen (2009) beskriver. Den första kallas för univariat analys där man tittar på fördelningen av en variabel och där frekvensen av de olika värdena kan ses. Den andra är bivariat analys där två olika variabler korsas för att hitta samband. Den tredje kallas för trivariat analys där tre variabler korsas för att visa samband. De öppna frågorna har analyserats i programmet Excel där frekvens i antal svar har analyserats. Detta gjordes till exempel där eleverna kunde svara flera alternativ på en fråga. I analysen har jag själv kategoriserat svarsalternativen i de olika motivationsdelarna som till exempel inre och yttre motivation.

4.7 Metoddiskussion

Genom att använda enkäter har information framkommit om vad ett stort antal elever anser och därefter har jämförelser mellan olika variabler gjorts, vilket var syftet med undersökningen. Det som kan diskuteras är om jag hade velat ta reda på mer vad respondenterna anser på djupet hade intervjuer varit bra att ha som ett komplement till svaren på enkäterna. En annan metod som hade varit intressant att kombinera med enkäterna är att observera och undersöka olika aktiviteter i kontexten och se om det finns skillnader mellan pojkar och flickor då. Genom att ha en del öppna frågor erhöles dock en del svar som var mer djupgående än slutna frågor, där till exempel fokus endast har legat på de som inte var motiverade alltid och deras svar på utvalda frågor. Enkätundersökningen genomfördes på klassrumslektioner då eleverna inte befann sig i den miljö som enkäterna handlade om. Detta kan ha varit en fördel då de fick tänka sig in i hur det är då, men även en nackdel då en del elever kanske hade svarat annorlunda om de hade befunnit sig i miljön. Tyvärr var det ett stort bortfall på en del frågor och detta kan ha gjort att resultatet hade sett annorlunda ut om dessa frågor hade varit ifyllda.

Om några frågor skulle gjorts annorlunda så hade graderade frågor använts där respondenterna själva får ange vilka faktorer som påverkar mer än andra. Detta för att det uppkom många frågor under genomförandet, till exempel att eleverna ville svara flera alternativ på motivationsfaktorerna. Alternativen på de slutna frågorna har formulerats av mig och i efterhand har det noterats att det till exempel har missats något innehåll som finns med i undervisningen. Eleverna kanske heller inte tolkar det undersökaren anser som ett innehåll likadant vilket kan ha lett till att de svarat annorlunda vid andra formuleringar på frågor och alternativ.

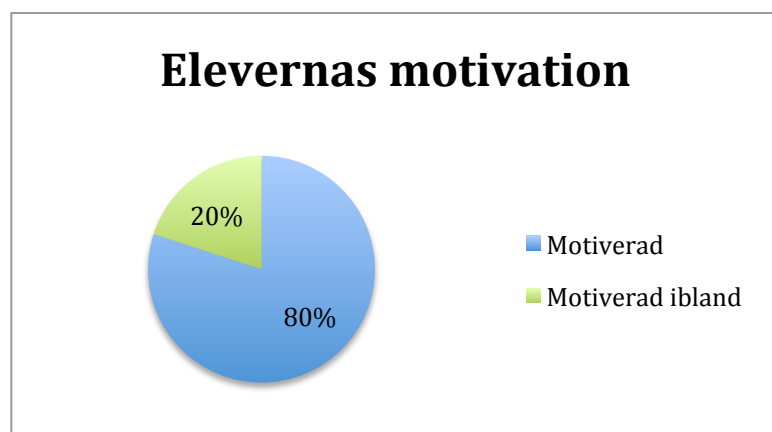
5. Resultat

5.1 Inledning

I detta kapitel kommer jag att redovisa svaren på enkäterna i olika figurer, tabeller och diagram. Resultatet kommer att visas i den ordning som mina frågeställningar kommer i för att underlätta för läsaren. Både pojkars och flickors svar kommer att visas. Procenttalen har avrundats för att underlätta för läsaren.

Figur 1 (n=114)

Är eleverna motiverade på idrottslektionerna?

Frågan som eleverna svarade på var om de var motiverade på idrottslektionerna. Figur 1 visar att 80 % av alla respondenter svarade att de var motiverade hela tiden medan 20 procent svarade ibland. Ingen av de tillfrågade svarade att de aldrig var motiverade. 78 % av alla tillfrågade flickor svarade att de var motiverade på idrottslektionerna. Ingen var helt omotiverad och 22 % svarade att de var motiverade ibland. Detta kan jämföras med pojkarna där 83 % ansåg att de alltid är motiverade och 17 % svarade att de var motiverade ibland.

5.2 Elevernas syn på ämnet idrott och hälsa

Elevernas syn på idrottsämnet i stort var en fråga som jag hade med i enkäten. Den visar att av alla 114 respondenterna ansåg 60 % att ämnet var *mycket roligt*, 33 % ansåg ämnet som *roligt* och 6 % ansåg ämnet vara *sådär*. Det var endast en person som svarade att ämnet var *tråkigt*. 9 % av alla flickor tycker att idrottsämnet är sådär medan det endast var 3 % av

pojkar som tycker att ämnet är sådär. Detta visar på att det är en större andel pojkar som anser att idrottsämnet är roligt eller mycket roligt.

5.3 Pojkar och flickors motivationsfaktorer

Efter analys av enkäterna visar det sig att den största anledningen och motivationsfaktorn hos både pojkar och flickor är att ämnet idrott och hälsa är roligt. De fick endast välja ett alternativ och frågan var vilken som var den största anledningen till att de är med på idrottslektionerna (se bilaga 1). 38 % av alla tillfrågade anser att ämnet är roligt och att det är den största anledningen till att de är med på lektionerna. 23 % anser sedan det som är valt näst flest gånger för båda könen att de får röra på sig och på tredje plats kommer både att man ska få bra betyg och att man skall lära sig något som man har nytta av hela livet som har valts av 13 % vardera.

Tabell 1 visar vad pojkarna och flickorna samt det totala antalet elever svarade på frågan vilken som är den största anledningen till att de är med på idrottslektionerna. På frågan om eleverna var motiverade till att vara aktiva på idrottslektionerna var det ingen som svarade nej. Alla svarade ja eller ibland och jag kommer därför att jämföra de som svarade ja med dem som svarade ibland om deras motivationsfaktorer ser olika ut. I stort sett alla de elever som svarade att största motivationsfaktorn var att ämnet är roligt, var också motiverade till att vara med på lektionerna. Det var endast en flicka av dessa som svarade att hon tyckte att ämnet i stort var sådär.

Det som ses i tabell 1 är att 43 % av pojkarna anser att roligt är den största motivationsfaktorn och att de därefter anser att faktorerna *rörelse* och *betyg* är viktiga för dem. Av flickorna är det 32 % som anser att *roligt* är den största motivationsfaktorn och att det därefter är faktorerna *rörelse* och *lärande som* är viktiga för dem.

Tabell 1 (Totalt n=114 Flickor n=54 Pojkar n=60)

Elevernas största anledning till att vara med på idrottslektionerna.

Motivationsfaktorer

Inre motivation

Yttre motivation

Alla elever	För att det är roligt	Jag lär mig saker som jag har nytta av senare i livet	För att jag får röra på mig	För att få bra betyg	En paus från andra skolämnen	För att jag måste	För att mina kompisar är med
Totalt pojkar	43 %	10 %	17 %	15 %	5 %	10 %	-
Totalt flickor	32 %	17 %	30 %	11 %	4 %	5 %	2 %
Totalt båda könen	38 %	13 %	23 %	13 %	4 %	8 %	1 %

Tabell 2 visar vad de som svarade ja på om de var motiverade svarade på samma fråga som ovan.

Tabell 2 (Totalt n=92 Flickor n=42 Pojkar n=50)

Motiverade elevers motivationsfaktorer

Motivationsfaktorer

Inre motivation

Yttre motivation

Elever som alltid är motiverade	För att det är roligt	Jag lär mig saker som jag har nytta av senare i livet	För att jag får röra på mig	För att få bra betyg	En paus från andra skolämnen	För att jag måste	För att mina kompisar är med
Pojke	52 %	8 %	18 %	14 %	6 %	2 %	-
Flicka	39 %	19 %	29 %	10 %	2 %	1 %	-

Både pojkar och flickor som alltid är motiverade anser att den största motivationsfaktorn är *att det är roligt*. Det är dock ett högre antal pojkar som anser detta än flickor. Alternativet *för*

att jag får röra på mig är det som både pojkar och flickor anser är den näst största anledningen. Det är dock en större andel flickor än pojkar som ansåg detta. Flickornas tredje motivationsfaktor är *att de får lära sig saker som de har nytta av senare i livet* om man jämför med pojkarna där att få bra betyg är viktigt och kommer på tredje plats. Endast ett fåtal av respondenterna väljer alternativ som *att man måste* eller *att få en paus från andra skolämnena*.

Tabell 3 visar vad de elever som svarade ibland på motivationsfrågan svarade som största anledning till att de är med på idrottslektionerna.

Tabell 3 (Totalt n=22 Flickor n=12 Pojkar=10)

Elevers som är motiverade ibland motivationsfaktorer.

Motivationsfaktorer

Inre motivation

Yttre motivation

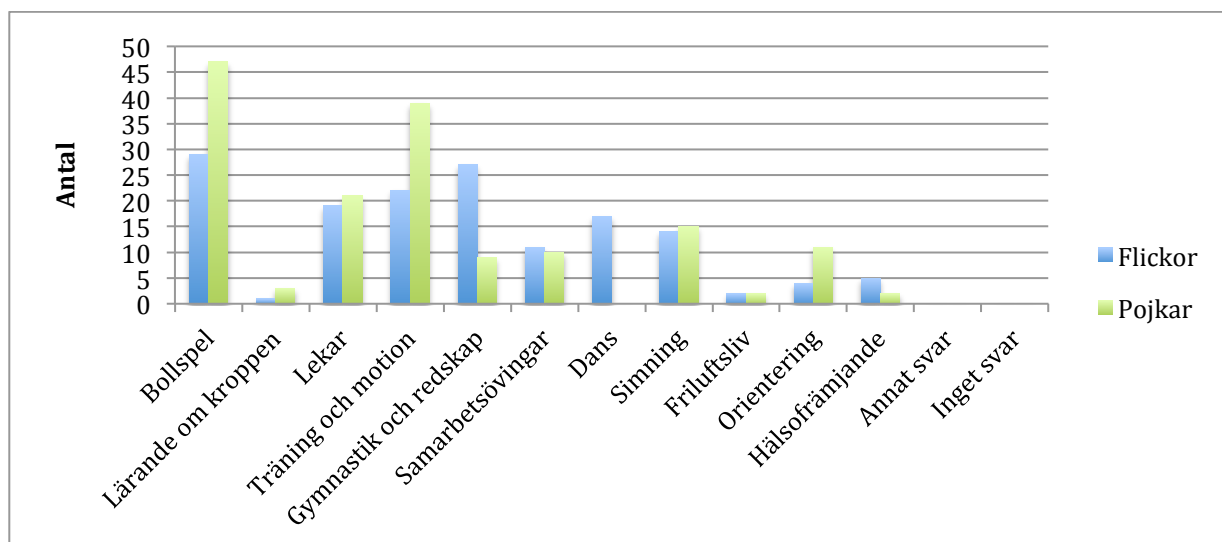
Elever som är motiverade ibland	För att det är roligt	Jag lär mig saker som jag har nytta av senare i livet	För att jag får röra på mig	För att få bra betyg	En paus från andra skolämnena	För att jag måste	För att mina kompisar är med
Pojke	-	20 %	10 %	20 %	-	50 %	-
Flicka	8 %	8 %	33 %	17 %	8 %	17 %	8 %

Av de som svarade ibland på om de var motiverade av pojkarna var den största anledningen till att de är med på idrottslektionen att de måste vara med och det var 50 % av de tio pojkar som svarade ibland. Pojkarnas näst största anledning var att *få bra betyg* och *att man lär sig saker som man har nytta av senare i livet*. Hos flickorna var det en annan faktor som var den största och det var att de får möjlighet *att röra på sig*. 33 % av de som svarade ibland av flickorna valde detta alternativet. *Att få bra betyg* och *för att jag måste* hade flickorna som den näst största anledningen. Det var dock mer spridning på flickornas motivationsfaktorer då alla alternativen var valda minst en gång. Hos pojkarna var det ingen som hade valt alternativen *för att det är roligt*, *få en paus från andra skolämnena* och *för att mina kompisar är med*. Fem av flickorna och två av pojkarna som har svarat att de är motiverade ibland anser att idrottsämnet är sådär.

5.4 Innehållet på idrottslektionerna

Eftersom den största motivationsfaktorn totalt av de tillfrågade är att ämnet idrott och hälsa är roligt så är det intressant att titta på vilket innehåll det är som de anser vara roligt i ämnet. På den frågan svarade de tillfrågade följande som diagram 1 visar.

Diagram 1 (Totalt n=114 Flickor n=54 Pojkar n=60)

Det roligaste innehållet i ämnet idrott och hälsa.

Ovanstående diagram visar det innehåll som eleverna i årskurs 5 och 6 tycker är roligast i ämnet idrott och hälsa. De fick välja tre exempel var och det som visar sig vara roligast hos båda parterna är bollspel. Dock är det fler pojkar än flickor som har svarat det och hela 78 % av pojkarna tycker att bollspel är roligt om man jämför med 54 % av flickorna. Gymnastik och redskap kom på andra plats hos flickorna och träning och motion på tredje plats. Pojkarna ansåg att träning och motion var näst roligast och lekar kom på tredje plats. Ett intressant innehåll som betonas i kursplanen (Skolverket, 2011) är dans. Detta har 17 flickor valt som ett alternativ medan noll pojkar har valt det. Vi kan också se att det som eleverna till största del inte anser roligt är innehåll som för pojkarna är att *lära sig hur kroppen fungerar*, *dans*, *friluftsliv* och *att man får lära sig varför fysisk aktivitet är bra för hälsan*. För flickorna är det som anses minst roligt *friluftsliv*, *lära sig hur kroppen fungerar*, *varför fysisk aktivitet är bra för hälsan* och *orientering*. Det som skiljer sig åt här är till största del dans som endast är valt av flickor. Innehållet är mer jämnt utspritt hos flickorna än hos pojkarna där två höga staplar syns på *bollspel* och *träning och motion* och de andra lite lägre.

5.4.1 Vilka aktiviteter förekommer på lektionerna

En fråga i enkäten var vilka aktiviteter som förekommer mest på lektionerna. Detta för att kunna göra en jämförelse på vilka aktiviteter som eleverna anser är roligast och vad som faktiskt förekommer på lektionerna. Enkätsvaren visar att det som förekommer mest på idrottslektionerna är bollspel som totalt 38 % av eleverna svarar medan 31 % anser att det som förekommer mest är träning och motion. Bortfallet var dessvärre högt på denna fråga då det var hela 18 % av pojkarna som valde att inte svara på denna fråga. Alla flickor svarade på den dock. Tabell 4 och tabell 5 visar vad pojkarna respektive flickorna svarade på frågan. Det är ganska jämna procenttal på både flickor och pojkar. Flickor anser dock till större del att det är bollspel som görs allra mest på idrottslektionerna, där nästan hälften svarar det alternativet, medan pojkarna anser att träning och motion förekommer lika mycket som bollspel.

Tabell 4 ($n=60$)

Vilka aktiviteter pojkar anser förekommer mest på idrottslektionerna i antal och procent.

Bollspel	18 svar	30 %
Lekar	7 svar	12 %
Träning och motion	18 svar	30 %
Gymnastik och redskap	1 svar	2 %
Samarbetsövningar	5 svar	8 %
Dans	-	-
Simning	-	-
Friluftsliv	-	-
Orientering	-	-
Annat svar	-	-
Inget svar	-	18 %

Tabell 5 ($n=54$)

Vilka aktiviteter flickor anser förekommer mest på idrottslektionerna i antal och procent.

Bollspel	26 svar	48 %
Lekar	4 svar	7 %
Träning och motion	18 svar	34 %
Gymnastik och redskap	2 svar	4 %
Samarbetsövningar	4 svar	7 %
Dans	-	-
Simning	-	-
Friluftsliv	-	-
Orientering	-	-
Annat svar	-	-

5.5 Idrottsutövning på fritiden och motivation i skolan

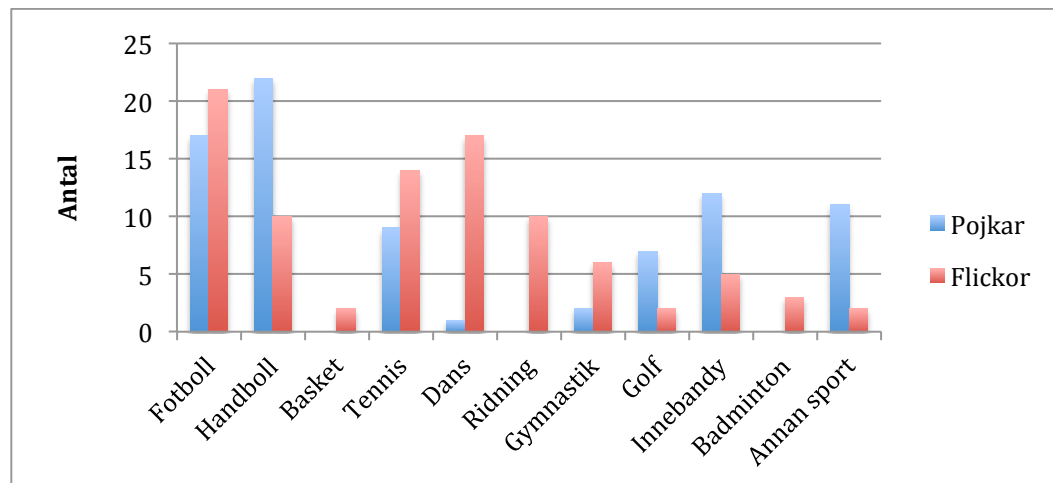
Av alla respondenter är det 105 stycken som utövar någon form av idrottsaktivitet på fritiden. Det är 9 stycken av de 114 tillfrågade som svarade att de inte går på någon idrott på fritiden. Det är tre av flickorna och sex av pojkarna som inte är aktiva. Fem av de som svarade nej på denna fråga är motiverade ibland på lektionerna och fyra är alltid motiverade. Deras motivationsfaktorer var väldigt spridna. Två stycken ansåg det viktigaste är att de får röra på sig, en elev är med för att det är ett måste, två för att det är roligt, en för att få bra betyg och två för att de ska lära sig något för att ha nytta av det senare i livet. Det var en elev som valde att inte svara på denna fråga. Sex av dessa elever blir motiverade till att vara aktiva av sig själv.

Det är endast en flicka av de 12 som svarade ibland på om de var motiverade, som inte går på någon idrott på fritiden. En anledning till att hon inte går på någon idrott är att hon *hellre vill vara med kompisar*. Av de flickor som svarade ibland, som utövar någon idrott är dans och ridning de fritidsaktiviteter som är nämnda flest gånger. Det är 4 pojkar av de 10 som svarade att de är motiverade ibland som inte går på någon idrott på fritiden. Anledningarna till att de inte går på någon idrott är som en del av pojkarna skrev *jag vet inte vad jag vill göra* eller *jag har inte riktigt kommit igång med något* eller *för att jag vill hellre göra läxan*. Det jag kan se

är att den enda respondent som har svarat att idrottsämnet är tråkigt är en elev som inte går på någon idrott på fritiden och det är en av de fyra eleverna som har svarat att föräldrarna motiverar honom till att vara med på idrottslektionen. Den största motivationsfaktorn till att vara med på idrottslektionerna för denna elev är för att få bra betyg. Sju av de inaktiva eleverna anser att ämnet i skolan är roligt eller mycket roligt och en person anser att det är sådär. Vilket tyder på att ämnet i stort är populärt oavsett om man är idrottsaktiv på fritiden eller inte.

Diagram 2 visar vilka idrotter som pojkarna respektive flickorna utövar på fritiden. Flertalet av eleverna utövar två eller fler idrotter, därav det stora antalet idrotter.

Diagram 2 ($n=105$, Flickor $n=51$ Pojkar $n=54$)

Vilka idrotter utövar eleverna på fritiden?

De idrotter som eleverna anser förekommer på idrottslektionerna är också de idrotter som eleverna till största del utövar på fritiden. Här syns också de könsförknippade idrotterna som dans och ridning utförs av främst flickor och att handboll och fotboll är de främst förekommande hos pojkar.

5.6 Elever som inte alltid är motiverade

De elever som svarade att de är motiverade ibland har som mest nämnt anledning på den öppna fråga där de själva fick skriva ett svar. Att de är motiverade när det är roliga aktiviteter och att de blir omotiverade när det är tråkiga aktiviteter eller att det är samma saker hela tiden.

Att springa är en aktivitet som ett stort antal har svarat att de blir omotiverade av. En annan faktor som nämns en del gånger är att de blir omotiverade när det är som en flicka skriver: *det är inte så kul när det är ruggigt och molnigt och det är uteidrott, eller att det inte är så roliga saker de får göra*. De som alltid är motiverade har endast svarat positiva motivationsfaktorer där de fick skriva med egna ord vad som motiverar dem. Motivationen påverkas också hos båda könen beroende på vilka aktiviteter som görs på idrottslektionen.

5.7 Vem motiverar eleverna?

En fråga i enkäten handlade om vem som motiverar eleverna till att vara aktiva på lektionerna. Flickornas svar på denna fråga var att 66 % ansåg sig bli motiverad av sig själv, 26 % blir motiverade främst av läraren och endast 6 % blir motiverade av klasskamraterna och 1 flicka har svarat att hon blir motiverad av sina föräldrar. Pojkarnas svar på samma fråga är att 66 % blir motiverade av sig själva, 17 % blir motiverade av läraren, 5 % är motiverade av föräldrarna och 5 % är motiverade av sina klasskamrater.

På frågan vilken anledningen är om de någon gång inte är med på idrottslektionen svarar den största delen av eleverna att det är på grund av någon tillfällig sjukdom, ex förkylning, att de har glömt kläder eller att de är skadade till exempel en stukad fot. Endast ett fåtal svarar att det är på grund av aktiviteten. Det är ingen skillnad mellan pojkar och flickors svar på denna fråga.

6. Diskussion

6.1 Genomgång av resultatet

Eleverna i denna undersökning är till största del motiverade på lektionerna. Att innehållet är roligt är en viktig motivationsfaktor, samt att det är viktigt att röra på sig, men också betygen för eleverna i årskurs 6 är viktiga. Pojkarna anser att det är viktigare med betyg än vad flickorna gör, medan flickorna anser att det är viktigare att lära sig varför fysisk aktivitet är bra för hälsan. Motivationsfaktorerna för de som inte är aktiva på fritiden är mer spridda än de som är aktiva. Kompisar och paus från andra skolämnen som motivationsfaktorer är nämnda av dessa elever. Synen på ämnet i stort är dock väldigt positiv oavsett om man går på någon idrott eller inte. Flickorna anser det vara ungefär lika viktigt att det är roligt som att man får röra sig på idrottslektionerna, medan pojkarna anser att roligt är avsevärt mycket viktigare än att man får röra på sig. Läraren som motivationsfaktor är viktigare för flickorna än för pojkarna och båda könen anser att det till största del är de själva som motiverar sig till att vara med på lektionerna.

6.2 Analys

Jag tolkar mitt resultat som att ingen av dessa respondenter i den kontextuella nivån (Vallerand & Ratelle, 2002) är amotiverade, detta eftersom att ingen har svarat nej på frågan om de är motiverade. Därför kommer jag att utgå ifrån de inre och yttre motivationsfaktorerna i diskussionen samt utifrån den kontextuella och situationella nivån i teorin, samt jämföra med tidigare forskning. Eftersom jag anser att de allra flesta eleverna på den globala nivån är tillfredsställda med livet och att någon form av sådan fråga inte har besvarats i enkäten så är det inte relevant att utgå ifrån den nivån. För att kunna tolka om det är någonting som utmärker flickornas och pojkarnas svar så kommer jag att utgå ifrån de symboliska och individuella perspektiven i genusteorin.

Resultatet av enkäten visar att en högre andel pojkar alltid är motiverade på idrottslektionerna än flickor. En liten andel flickor är oftare motiverade ibland än vad pojkar är. I Hardings genusteori där ett perspektiv är det individuella kan detta vara att flickor anser sig som lite sämre i idrott än pojkar eftersom idrott förr har haft ett manligt perspektiv (Larsson, 1998).

Detta stämmer också överens med rapporten från den nationella utvärderingen av idrott och hälsa (Skolverket, 2005) där pojkarna i större utsträckning ser positivt på sin förmåga i idrott och hälsa än vad flickorna gör. Synen på idrottsämnet i stort hos både flickor och pojkar var också väldigt positivt om man jämför med samma utvärdering. 93 % av eleverna ansåg idrottsämnet som mycket roligt eller roligt, precis som Larsson (2004) fått fram i sin undersökning. Det är dock en högre andel pojkar som anser att ämnet är mycket roligt än vad det är flickor.

6.2.1 Pojkar och flickors motivationsfaktorer

Mitt resultat visar att 60 % av alla tillfrågade anser att idrott och hälsa är ett ämne som är mycket roligt och 33 % anser att ämnet är roligt. Detta stämmer överens med Larsson, Fagrell och Redelius (2005) undersökning om elevernas inställning till ämnet där den största delen av eleverna är positivt inställda till idrottsämnet. Det är dock en liten del som inte anser att ämnet är roligt utan tycker att det är sådär eller tråkigt. Av den delen är det fler flickor än pojkar som anser detta. Detta anser jag kan bero på det individuella perspektivet i Hardings (1986) genusteori som menar att de flickorna kanske inte ser på sig själv som duktiga i idrott och därför inte anser att ämnet är roligt eller har ett naturligt intresse för ämnet.

Den största motivationsfaktorn hos båda könen var att idrott och hälsa är roligt. Roligt tolkar jag som en form av inre motivation då något görs för att få glädje och tillfredsställelse. 38 % av alla elever ansåg detta som den största anledningen till att de är med på idrottslektionerna. Flickornas näst största motivationsfaktor var att de får röra på sig och pojkarnas näst största faktor var samma. Att få röra på sig menar jag vara både inre och yttre motivation. Den inre motivationen kännetecknas av att de känner rörelseglädje och den yttre motivationsformen kan vara att de rör på sig för att de ska lära sig någonting om sin kropp och det är då den form som kallas för *integrated regulation* som är närmst inre motivation (Vallerand & Ratelle, 2002). Yttre motivation kan även vara att de rör på sig för att få en bättre tränad kropp eller att få en paus från andra skolämnen. Skillnaderna mellan resultatet hos pojkarna och flickorna var dock stor då det ungefär var lika många flickor som ansåg att roligt var den största anledningen som att man får röra på sig. Att flickorna svarade detta kan på den symboliska nivån enligt genusteorin (Harding, 1986) bero på att de anser att idrott och hälsa är bra för kroppen och att det är viktigt att motionera och att de funderar på den kroppsliga delen i

idrottandet till exempel att det är bra för hälsan. Det som pojkarna ansåg som motivationsfaktorer tyder på att de blir mer motiverade av själva upplevelsen av att få röra på sig och att samtidigt ha roligt det vill säga en form av inre motivation (Deci & Ryan, 2002).

Det som flickorna svarade som hamnade på tredje plats, var att de ska lära sig saker som de har nytta av senare i livet. Detta kan tolkas som att flickor till större del ser ämnet som ett kunskapsämne än vad pojkar gör och att en del flickor till större del har en motivation som är mer åt det inre hållet än det yttre. Detta eftersom de ser lärandet ur ett längre perspektiv, det vill säga att man skall lära sig någonting om kroppen och inte bara vara aktiv i ett situationellt perspektiv (Vallerand & Ratelle, 2002). Detta var inte lika viktigt för pojkarna där betyget kom på tredje plats.

Idrott och hälsa är det enda ämnet i grundskolan där pojkarna har högre betyg än flickorna i årskurs 9 (SOU 2009:64). Jag anser att det kan bero på att pojkar inte ser ämnet till lika stor del som flickorna som ett kunskapsämne, utan som ett aktivitetsämne och att detta präglas av den syn som lärarna har på ämnet ur ett genusperspektiv. Att pojkar är bättre på idrott och ämnets olika aktiviteter än flickorna och att det beror mycket på hur läraren betar sig och ger uppgifter som i Redelius (2009) undersökning om genus. Om pojkarna till exempel har högre krav på sig än flickorna. Enligt den nationella utvärderingen av grundskolan (Skolverket, 2005) anser eleverna att ämnet inte är ett svårt ämne utan att det är något som de vill ha mer av. Detta anser jag bero på att ämnet av eleverna inte uppfattas i lika stor del som att man skall lära sig någonting, som man gör i de teoretiska ämnena. En av motivationsfaktorena som kom på tredje plats i min undersökning för pojkarna var att få bra betyg vilket jag tolkar som en form av yttre motivation, den formen som Deci och Ryan (2002) beskriver som *external regulation*. De är första gången eleverna i årskurs 6 skall få betyg och det är 15 % av alla pojkar som anser att det är den största anledningen till att de är med på idrottslektionerna. Det var endast 11 % av flickorna som ansåg detta som den största anledningen. De pojkar som var motiverade ibland ansåg att betyg i högre grad var viktigare än upplevelsen och det tyder på att de som är motiverade ibland är motiverade åt det yttre hållet. Samma resultat visades för flickorna som inte alltid är motiverade. Betyg är en form av yttre motivation då man strävar efter att få en ”belöning” för det man presterar, som i detta fall är bra betyg. De faktorer som inte verkar vara så viktiga för eleverna är de yttre alternativen som att få en paus från andra skolämnen eller för att kompisarna är med. Dessa kommer automatiskt eftersom man har idrott och hälsa med sin klass och det är ju ett eget ämne.

De elever som är motiverade ibland skiljer sig en del ifrån de elever som alltid är motiverade i deras valda motivationsfaktorer. Deras faktorer är mer styrda åt det yttre hållet där faktorer som *måste*, *rörelse*, *lärande* och *betyg* i högre grad var valda än den inre faktorn *roligt*. Pojkarna har till stor del valt att de är med för att de måste och ingen av dessa har valt roligt. De har även valt alternativ som att det är viktigt för lärandet och för att få bra betyg. De som alltid är motiverade har inte i lika stor grad som pojkarna som är motiverade ibland valt det alternativet, vilket är intressant. Ett exempel kan vara att dessa pojkar också ser ämnet som något där man skall lära sig någonting, vilket tyder på att de har en inre motivation (Deci & Ryan, 2002). Alla de olika alternativen har däremot blivit valda av flickorna, där att få röra på sig är det viktigaste för dem. De yttre faktorerna att få bra betyg och för att jag måste är också valda flera gånger. Det individuella perspektivet (Harding, 1986) blir tydligt här där eleverna till exempel kan ha erfarenheter där de inte anser att idrott är så roligt, eller att föräldrarna inte har en positiv syn på idrottsämnet. Det kan jämföras med Redelius (2004) undersökning, där de elever som var negativa till idrottsämnet trodde att deras föräldrar inte ansåg ämnet som speciellt viktigt. Det kan å andra sidan vara tvärtom till exempel hos de pojkarna som har valt lärande, att deras föräldrar anser att ämnet är viktigt.

6.2.2 Innehåll på idrottslektionen

Det innehåll på idrottslektionerna som både flickorna och pojkarna ansåg vara roligast var bollspel. Det var dock fler pojkar än flickor som hade detta som ett alternativ. Denna aktivitet var också den som både flickor och pojkar har angivit som det som förekommer oftast på idrottslektionerna. Samma resultat visade utvärderingen av grundskolan (Skolverket, 2005) där bollspel och lekar var de aktiviteter som förekom oftast på lektionerna. Detta menar även Larsson, Fagrell och Redelius (2005) där både pojkar och flickor helst vill ha bollspel på lektionerna men att det är en större andel pojkar som vill göra det. Det som kan betonas med att eleverna väljer bollspel som vanligaste aktivitet är att det ofta finns med någon boll vid uppvärmning eller liknande och att eleverna då ser det som bollspel under en lektion och glömmer bort huvudaktiviteten. Utvärderingen av grundskolan (Skolverket, 2005) visar också att bollspel och lekar används som ett medel för att främja samarbete mellan eleverna, i och med att det ofta är i grupper som bollspel utspelar sig. Det som pojkarna valde näst flest gånger var träning och motion, vilket kan ses som att de anser det vara motiverande att träna kroppen. Flickorna valde däremot gymnastik och redskap som näst roligast. Dessa två

aktiviteter kan förknippas som manliga respektive kvinnliga i det symboliska perspektivet (Harding, 1986). Ett annat intressant innehåll som står betonat i kursplanen för idrott och hälsa (Skolverket, 2011) är att dans skall förekomma på lektionerna. Dans har genom tiderna förknippats med kvinnligt eftersom det är en form av estetisk rörelse som kvinnor skulle utföra (Larsson, 1998) och det är endast flickor som har svarat att de tycker att det är bland de roligaste i ämnet.

Enligt det symboliska perspektivet i Hardings (1986) genusteori kan det vara så att flickorna tar till sig vissa aktiviteter och pojkarna andra aktiviteter och att detta gör att motivationen hos eleverna beror på vilken aktivitet som utförs. Av pojkarna var det ingen som svarade att de tyckte att dans var roligt. Det var däremot många pojkar som hade svarat att dans var bland det tråkigaste innehållet. Detta kan jämföras med Lee m.fl. (1999) undersökning om vad som betecknades som kvinnligt eller manligt där dans och basket var de valda idrotterna. Där visade det sig att pojkar till större del valde basket och flickorna dans.

Enligt motivationsteorin så är de flesta pojkar motiverade på idrottslektionerna av både inre och yttre faktorer på den kontextuella nivån. När det gäller specifika aktiviteter som till exempel dans, kan det vara så att deras motivation blir övervägande yttre. Det som Ryan och Deci (2002) beskriver som *external* eller *introjected regulation* på den situationella nivån (Vallerand & Ratelle, 2002), då de är med på dans i skolan för att de måste, eller struntar i det för att de inte är en rolig aktivitet. Det är då viktigt att läraren gör sitt yttersta för att motivera alla elever till att vara aktiva i olika specifika aktiviteter. I resultatet syns det att pojkarna till större del än flickorna har angivit samma innehåll som roligt medan det som flickor anser vara roligt är mer utspritt, vilket tyder på att pojkarna väljer det som anses vara mer manligt, alltså bollspel och att träna kroppen. Flickorna väljer däremot både idrotter som symboliskt är kvinnliga och manliga precis som Imsen (2005) menar.

6.2.3 Idrott på fritiden och idrott i skolan

Tidigare forskning (Redelius, 2004) har visat att de elever som inte är aktiva på sin fritid inom idrotten har sämre syn på sin egen förmåga än vad de elever som är aktiva har. Detta visar en del av mitt resultat också då det är ungefär hälften av de personer som inte går på någon idrott som inte alltid är motiverade på idrottslektionerna. Nio av de 114 respondenterna utför inte

någon idrottsaktivitet på fritiden. Den större delen av dessa tyckte ändå att ämnet idrott och hälsa var mycket roligt eller roligt, vilket tyder på att synen på ämnet i stort är positivt oavsett om man är aktiv eller inte aktiv på fritiden. Deras motivationsfaktorer är också mer spridda än de elever som utövar någon idrott på fritiden. Det är alltså både inre- och yttre motivationsfaktorer med betoning på inre eftersom rörelse, lärande och roligt är de som är nämnda flest gånger, som gör att dessa elever vill vara med på idrottslektionerna, om jag jämför med de som går på någon idrott där 41 elever svarade att det är roligt som största motivationsfaktor. En respondent som inte är idrottsaktiv utmärker sig mycket med att tycka att ämnet är tråkigt, blir motiverade av föräldrarna till att vara med på idrottslektionen och är med för att få bra betyg. Det som kan utläsas av hans svar är att han endast är med på idrottslektionen på grund av yttre faktorer enligt Deci & Ryan (2002). Enligt dessa faktorer som eleven uppgett skulle man kunna dra slutsatsen att han är amotiverad till stor del, men eftersom han är motiverad ibland så är det aktiviteterna som spelar stor roll vid elevens motivation.

Det som kan ses i resultatet är att det som eleverna anser förekommer främst på idrottslektionerna i detta fall bollspel är också det som de flesta utövar på fritiden, där fotboll och handboll var de främst förekommande bollsporterna. Det är också dessa aktiviteter som eleverna har angett som de roligaste på idrottslektionerna. Det stämmer överens med det som Ekberg (2009) menar att det som eleverna gör på fritiden är också det som de anser vara roligast i skolan. Det hänger även ihop med vad pojkar och flickor anser om dans på idrottslektionerna, där hela 17 flickor utövar dans på fritiden och endast en pojke. Återigen kopplar jag detta till Hardings (1986) genusteori och den symboliska nivån där just denna aktivitet anses som kvinnlig och precis som Imsen (2005) menar att flickorna till stor del utövar det som anses vara ”pojkidrotter”, fotboll och handboll till exempel. Det är dessutom fler flickor som spelar fotboll än vad det är pojkar av just dessa respondenter. Det är som Hirdman (2001) menar, att det är mer acceptabelt för flickor att utöva ”pojkidrotter” än vad det är för pojkarna att utöva ”flickidrotter” enligt den symboliska nivån i genusteorin. Det individuella perspektivet i teorin spelar också en stor roll vid val av idrotter där till exempel intresse från föräldrar, ekonomi och andra aspekter räknas in. Många av dessa barn går på flera olika idrotter.

6.2.4 Vem motiverar eleverna?

Lärarna var för 26 % av flickorna en viktig motivationsfaktor till att vara med på lektionerna. Detta är en form av yttre motivation då de inte själva motiverar sig till största del. 17 % av pojkarna hade läraren som en viktig motivationsfaktor. Isbergs (2009) undersökning visar på att läraren för eleverna är en viktig motivationsfaktor till att prestera och lyckas på lektionerna och när dessa elever blir lite äldre och börjar på högstadiet så tror jag att läraren kommer att få en större roll som motivationsfaktor. Hela 66 % av flickorna och samma procent hos pojkarna ansåg att de kunde motivera sig själva till att vara med på lektionerna. Att läraren motiverar flickorna mer kan enligt genusteorin tolkas som att pojkar till högre grad har bättre självförtroende än vad flickorna har och litar på sin egen förmåga till större del. Det som Hirdman (2001) menar i särhållandets logik där pojkar förväntas vara på ett sätt och flickor på ett annat. De flesta av eleverna har dock övervägande inre motivation då de motiverar sig själva till att vara med. 10 % av alla pojkar ansåg att antingen föräldrarna eller klasskamraterna motiverar dem, vilket också är en form av yttre motivation.

6.2.5 När är eleverna inte motiverade

Den största anledningen till att eleverna någon gång inte är motiverade på lektionerna är former av yttre faktorer. Det kan till exempel vara dåligt väder vid utelektioner, aktiviteter som inte passar eller något som eleverna anser som tråkigt. Detta är då till största del enligt Vallerands och Ratelles (2002) motivationsmodell situationsbundet och inte kontextuellt. Det är ingen skillnad mellan flickorna eller pojkarna i dessa frågor. Yttre faktorer så som sjukdom, glömda idrottskläder och skador är de största anledningarna till att eleverna någon gång inte är med på lektionerna över huvud taget.

6.3 Avslutande diskussion

Den tidigare forskningen som jag utgått ifrån har varit på den kursplan som användes tidigare (Lpo 94). Eftersom de elever som jag undersökt blir undervisade efter den nya kursplanen för idrott och hälsa (Lgr 11) så kanske det hade sett annorlunda ut om det funnits forskning på denna kursplanen. Eftersom undersökningen skedde i början av terminen kan det vara så att en del innehåll inte har gjorts sen förra läsåret och därför kanske eleverna har fyllt i det som de har gjort denna terminen vilket kan ha påverkat resultatet.

Det hade också varit intressant för mig har ett större urval och jämföra flera olika skolor, då kanske en skola som finns i en större stad och denna skola som finns i en mindre ort för att kunna dra mer generella slutsatser om vad som motiverar eleverna. Eftersom de flesta av dessa elever går på någon idrott på fritiden hade det varit intressant att jämföra med en ort där det finns ett urval med barn som inte i lika stor grad är aktiva i någon idrott på fritiden. Då hade andra perspektiv på undersökningen varit att föredra, till exempel klass eller etnicitet.

Det som skulle vara intressant att titta vidare på efter denna undersökning kan vara att undersöka hur eleverna efter att för första gången ha fått betyg ser på ämnet och om deras motivationsfaktorer hade sett annorlunda ut då. En intressant aspekt hade varit att se om pojkar även i denna ålder har bättre betyg generellt än flickorna. Att kunna följa eleverna och göra samma undersökning när de till exempel går i årskurs nio hade varit intressant för att kunna se om motivationsfaktorerna hade sett annorlunda ut då när de har fått betyg ett antal gånger och kanske har hittat andra intressen än idrott på fritiden.

7. Slutsats

Syftet med undersökningen var att ta reda på vilka motivationsfaktorer eleverna har i ämnet idrott och hälsa och avslutningsvis så kan jag dra slutsatsen att det är viktigt för eleverna att innehållet i ämnet är roligt och att det spelar en stor roll vilken aktivitet som görs. En stor del av eleverna är inre motiverade eftersom de anser att det är roligt och att de är med på idrottslektionerna för att de lär sig någonting. Samtidigt är yttre faktorer viktigt för många där bland annat betyg finns. Det som jag anser vara viktigt för mig att tänka på som blivande idrottslärare, det är att verkligen förklara för eleverna vad som skall vara med i ämnet och visa detta genom att gå igenom kursplanen noggrant med dem (Skolverket, 2011). Det är främst inre motivationsfaktorer som gör att eleverna är med på lektionerna både hos pojkar och hos flickor men att flickorna till en liten del mer än pojkarna ser idrottsämnet som ett ämne där rörelse är viktigt.

Rörelse är en viktig ingrediens vilket är förståeligt eftersom det är idrott som är huvuddelen. Det är också viktigt för mig som lärare att motivera de elever som inte är motiverade i vissa aktiviteter för att dessa ska göra sitt bästa och se någon mening med aktiviteten och lärandet. Om eleverna någon gång inte är motiverade så beror det ofta på faktorer som att de anser att det är tråkiga aktiviteter, jobbigt, eller att det är dåligt väder vid utetidrott. De aktiviteter som eleverna utövar på fritiden är ofta det som de anser vara roligt på lektionerna, vilket leder till att eleverna måste få veta att det finns innehåll som måste finnas med i undervisningen och att ämnet även är ett kunskapsämne. Synen på ämnet i stort är att det är roligt oavsett om man är idrottsaktiv eller inte.

Betyg är för många elever en viktig motivationsfaktor som måste tas i beaktande och därför är det ännu viktigare att eleverna vet vad kursplanen innehåller. Att utgå utifrån elevernas förutsättningar och erfarenheter anser jag vara viktigt för att lyckas som lärare.

8. Referenser

Brinkmann, S. & Kvale, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Carli, B. (2004). *The Making and Breaking of a Female Culture: The History of Swedish Physical Education "in a Different Voice"*. Göteborg: Göteborgs universitet.

Ekberg, J-E. & Erberth, B (2000). *Fysisk bildning – om ämnet idrott och hälsa*. Lund: Studentlitteratur AB

Ekberg, J-E. (2009). *Mellan fysisk bildning och aktivering: En studie av ämnet idrott och hälsa i skolår 9*. Malmö: Malmö Högskola

Fagrell, B. (2000). *De små konstruktörerna – Flickor och pojkar om kvinnligt och manligt i relation till kropp, idrott, familj och arbete*. Stockholm: HLS Förlag.

Garn, A., Cothran, J. & Jenkins, J. (2011). A qualitative analysis of individual interest in middle school physical education: perspectives of early- adolescents, *Physical Education & Sport Pedagogy*, 16(3), 223-236. Tillgänglig 2012-09-25 på <http://dx.doi.org/10.1080/17408989.2010.532783>

Harding, S. (1986). *The science question in feminism*. USA: Cornell University press.

Hartman, J. (2004). *Vetenskapligt tänkande – Från kunskapsteori till metodteori*. Lund: Studentlitteratur.

Hirdman, Y. (2001). *Genus – om det stabila föränderliga former*. Malmö: Liber AB

Imsen, G. (2005). *Elevers värld – Introduktion till pedagogisk psykologi*. Lund: Studentlitteratur.

Isberg, J. (2009). *Viljan till fysisk aktivitet – en intervention avsedd att stimulera ungdomar att bli fysiskt aktiva*. Örebro: Örebro universitet.

Larsen, A-K. (2009). *Metod helt enkelt – En introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Gleerups utbildning AB

Larsson, H. (1998). *"Plats på scen". Iscensättningen av den maskulina och feminina idrottskroppen*. I: Fagrell, B & Nilsson, P (Red.), *Talet om kroppen – En antologi om kropp, idrott och kön*. (ss. 192-221). Stockholm: HLS Förlag.

Larsson, H. & Redelius, K. (2004). (Red.), *Mellan nytta och nöje – Bilder av ämnet idrott och hälsa*. Stockholm: Idrottshögskolan.

Larsson, H. (2004). *Vad lär man sig på gympan? – Elevers syn på idrott och hälsa i år 5*. I: Larsson, H. & Redelius, K. (Red.), *Mellan nytta och nöje – Bilder av ämnet idrott och hälsa*. (ss. 123-148). Stockholm: Idrottshögskolan.

Larsson, H., Fagrell, B., & Redelius, K. (2005). *Kön- Idrott-Skola*. Tillgänglig: 2012-09-12 på www.idrottsforum.org/articles/larsson/larsson_fagrell_redelius/larsson_fagrell_redelius051214.html

Lee, A., Fredenburg, K., Belcher, D. & Cleveland, N. (1999). Gender Differences in Children's Conceptions of Competence and Motivation in Physical Education. *Sport, Education and Society*, 4(2), 161-174. Tillgänglig 2012-09-30 på: <http://dx.doi.org/10.1080/1357332990040204>.

Lundvall, S. (2005). *På vems villkor? En pilotstudie om ungdomar från etniska minoritetskulturer och deras syn på idrott, fysisk aktivitet och skolämnet idrott och hälsa*. I K. Redelius & H. Larsson (Red.), *Leve idrottspedagogiken!* (ss. 255-272). Stockholm: HLS Förlag.

Nilsson Gangneben, J. (1998). *Kvinnogymnastik på manlig arena*. I: Fagrell, B & Nilsson, P (Red.), *Talet om kroppen – En antologi om kropp, idrott och kön*. (ss.132-160) Stockholm: HLS Förlag.

Olofsson, E. (2005). The discursive construction of gender in physical education in Sweden, 1945-2003: is meeting the learner's needs tantamount to meeting the market's needs? *European Physical Education Review* 2005 11(3), 219-238. Tillgänglig: 2012-09-11 på <http://epe.sagepub.com/content/11/3/219>.

Patel, R. & Davidsson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Redelius, K. (2004) Vilka är vinnare och förlorare i ämnet idrott och hälsa? *Svensk idrottsforskning* 2004(4), 42-46.

Redelius, K. (2009) *Genus och skolframgång i ämnet idrott och hälsa*. *Svensk idrottsforskning* 2009 (1), 42-44.

Ryan R.M. & Deci, E.L. (2002). *An Overview of Self-Determination Theory: An Organismic-Dialectical Perspective*. I: Ryan, R.M. & Deci, E.L. (Red.) *Handbook of Self-determination research*. (ss. 3-36) Rochester, NY: University of Rochester Press.

Skolverket (2005). *Idrott och hälsa*. Nationella utvärderingen av grundskolan 2003 (NU-03), Ämnesrapport 253.

Skolverket (2011). *Läroplaner, kursplaner och ämnesplaner*. Tillgängliga 12-09-30 på http://www.skolverket.se/kursplaner_och_betyg/laroplaner_och_kursplaner.

Svenska akademins (2010). *Svenska akademins ordlista över svenska språket*. Stockholm: Svenska akademien. Tillgänglig 2012-10-15 på <http://g3.spraakdata.gu.se/saob/>.

Trost, J. (2001). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur.

Utbildningsdepartementet (2009). *Flickor och pojkar i skolan – hur jämställt är det?* (Statens offentliga utredningar 2009:64). Tillgänglig: 2012-10-01 på <http://www.regeringen.se/sb/d/11358/a/129434>

Vallerand, R.J. & Ratelle, C.F. (2002). *Intrinsic and Extrinsic Motivation: A Hierarchical Model*. I: Ryan, R.M. & Deci, E.L. (Red.) *Handbook of self-determination research*. (ss. 37-64) Rochester, NY: University of Rochester Press.

Vetenskapsrådet (2010). *God forskningssed*. Tillgänglig 2012-09-30 på http://www.cm.se/webbshop_vr/pdfer/2011_01.pdf

Wahlgren, L. (2008). *SPSS steg för steg*. Lund: Studentlitteratur

Bilaga

Enkätundersökning

Kryssa i ett alternativ om det inte står något annat!

Jag är:

Pojke

Flicka

1. Vilken klass går du i?

5

6

2. Är du motiverad på idrottslektionerna? (Vill du alltid vara med på idrottslektionen?)

Ja

Nej

Ibland

3. Om du svarade ja eller ibland. Skriv två orsaker till att du är motiverad och vill vara med idrottslektionen. Annars gå vidare till fråga 4.

4. Om du svarade nej på fråga 2. Skriv två orsaker till att du inte är motiverad på idrottslektionen.

5. Hur mycket idrott och hälsa har ni i veckan?

1 gång i veckan 2 gånger i veckan 3 eller fler gånger i veckan

6. Vad tycker du om ämnet idrott och hälsa?

Mycket roligt Roligt Sådär Tråkigt Mycket tråkigt

7. Vad är bäst med idrottslektionerna?

8. Vad är sämst med idrottslektionerna?

9. Vilken är den största anledningen till att du är med på idrottslektionen?

För att jag måste

För att jag får röra på mig

För att det är roligt

För att jag ska få bra betyg

För att få en paus från andra skolämnen

För att lära mig saker som jag kan ha nytta av senare i livet

För att mina kompisar är med

Annat:

10. Vilket innehåll i ämnet idrott och hälsa tycker du är roligast? Kryssa i max 3 alternativ.

Bollspel Att jag får lära mig hur min kropp fungerar Lekar

Träning och motion Gymnastik/redskap

Samarbetsövningar Dans Simning

Friluftsliv Orientering Att jag får lära mig varför fysisk aktivitet är bra för hälsan

Annat:

11. Vilket innehåll i ämnet idrott och hälsa tycker du är tråkigast? Kryssa i max 3 alternativ.

Bollspel Att jag får lära mig hur min kropp fungerar Lekar

Träning och motion Gymnastik/redskap

Samarbetsövningar Dans Simning

Friluftsliv Orientering Att jag får lära mig varför fysisk aktivitet är bra för hälsan

Annat:

12. Vilken aktivitet brukar ni göra mest på idrottslektionerna?

Bollspel Lekar Träning och motion Gymnastik/redskap

Samarbetsövningar Dans Simning Friluftsliv Orientering

Annan: _____

13. Vem/vilka motiverar dig till att vara med på idrottslektionerna?

Läraren Jag själv Föräldrar Klasskamraterna

14. Om du någon gång inte är med på idrottslektionen. Kryssa i max 2 alternativ varför du inte är det då.

Någon tillfällig sjukdom ex. förkylning

Någon tråkig aktivitet

Glömt kläder

Gillar inte idrott

Tycker inte om att tävla

Annat:

15. Går du på någon idrott på fritiden?

Ja

Nej

Om ja,
vilken: _____

Om nej, varför gör du inte det?

Tack så mycket för din hjälp!!